

Managementul fondurilor structurale și de coeziune în România

Politica de Coeziune Economică și Socială a Uniunii Europene are ca scop, pe de o parte, reducerea disparităților de dezvoltare între diversele regiuni, iar pe de altă parte, stoparea declinului economic al regiunilor foarte defavorizate, inclusiv al zonelor rurale. În acest sens, pentru perioada de programare 2007-2013, la nivel european au fost stabilite trei obiective: **obiectivul "Convergență", obiectivul "Competitivitate regională și ocuparea forței de muncă" și obiectivul "Cooperare teritorială"**.

Instrumentele de finanțare ale acestei politici sunt denumite generic Fonduri Structurale și de Coeziune (FSC)¹. În termeni financiari, aceste instrumente reprezintă al doilea procent ca mărime alocat din bugetul Uniunii Europene destinat politicilor europene.

Fiecare instrument structural are o destinație specifică:

Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDER)

FEDER sprijină investițiile care pot fi împărțite în două categorii generale:

- investiții în diferite tipuri de infrastructură, premise pentru noi afaceri, dezvoltarea turismului, regenerare urbană, unități medicale, unități de învățământ, îmbunătățirea calității mediului, precum și dezvoltarea rețelelor locale și regionale de transport și mijloacelor de transport în comun etc.
- investiții de tip sprijin financiar și consultanță pentru IMM-uri, cercetare și dezvoltare, inițiative de transfer tehnologic, întărirea capacității instituționale la nivel local etc.

FEDER va sprijini de asemenea investiții în contextul inițiativelor speciale de cooperare transfrontalieră și transnațională.

Fondul Social European (FSE)

FSE sprijină o gamă largă de investiții în dezvoltarea resurselor umane și formare în conformitate cu Strategia Europeană de Ocupare a Forței de Muncă, cu accent pe:

- integrarea în muncă pentru someri, prin formare profesională și diverse măsuri privind piața de muncă;
- sprijinirea întreprinzătorilor și măsuri de îmbunătățire a cunoștințelor și productivității persoanelor angajate;
- acțiuni de incluziune socială pentru persoane din grupurile marginalizate;
- îmbunătățirea sistemelor de învățământ, inclusiv cel profesional. Fondul de Coeziune (FC)

Fondul de Coeziune contribuie la proiecte de infrastructură foarte mari, cum ar fi construcția culoarelor transeuropene de transport și investiții la scară largă în sectorul protecției mediului. Fondul de Coeziune este disponibil pentru statele membre care au PIB-ul mai mic de 90% din nivelul mediu al Uniunii Europene.

In prezent, acesta corespunde Greciei, Portugaliei si Spaniei si celor 10 noi state membre. Dupa integrare, Romania si Bulgaria vor beneficia de asemenea de acest fond.

Domenii de investitii neeligibile

Instrumentele structurale europene nu pot sa cofinanteze investitiile in domeniul generarii de energie nucleara, constructiei de locuinte, in sectorul apararii sau in dezvoltarea sectorului comercial cu amanuntul.

Fondurile Complementare

In Romania investitiile din instrumentele structurale vor fi completate cu fondurile Politicii Agricole Comune a Uniunii Europene (PAC).

Fondul Agricol European pentru Dezvoltare Rurala (FAEDR)

FAEDR are ca scop cresterea competitivitatii in sectorul agricol, dezvoltarea mediului rural si imbunatatirea calitatii vietii in zonele rurale prin promovarea diversitatii activitatilor economice.

Printr-o linie bugetara speciala, cunoscuta sub numele de LEADER+, FAEDR finanteaza implementarea strategiilor de dezvoltare ale grupurilor locale de actiune din zonele rurale, precum si abordari experimentale si pilot privind dezvoltarea rurala.

Fondul European pentru Pescuit (FEP)

FEP investeste in dezvoltarea resurselor acvatice vii, in modernizarea ambarcatiunilor de pescuit si imbunatatirea prelucrarii si comercializarii produselor piscicole. De asemenea, FEP sprijina implementarea strategiilor pentru dezvoltare durabila a zonelor de coasta.

Principiul cofinantarii

Instrumentele structurale ale Uniunii Europene nu actioneaza singure. Sunt cofinantate in principal din resursele publice ale statului membru, desi pot fi implicate si resurse din sectorul privat.

In cadrul Obiectivului de Convergenta, rata maxima a interventiei UE va in general de 75% din costul total al fiecarei investitii pentru FEDER, FSE, FAEDR, FEP. In ceea ce priveste Fondul de Coeziune, rata maxima de interventie va fi de 85% din costul total.

Aceste rate sunt reduse in mod substantial in cazul investitiilor care genereaza venituri si al investitiilor in companiile private.

Obiectivul Convergenta are in vedere statele membre si regiunile mai putin dezvoltate care, conform tratatului, sunt prioritatile principale ale politicii de coeziune a Comunitatii si vizeaza accelerarea convergentei celor mai putin dezvoltate state membre si regiuni prin imbunatatirea conditiilor de dezvoltare si ocupare a fortei de munca, bazata pe imbunatatirea calitatii investitiilor in capitalul fizic si uman, dezvoltarea inovatiei si a societatii informationale, adaptabilitatea la modificarile sociale si economice, protectia si imbunatatirea mediului, precum si eficienta administrativa.

Acest obiectiv privește, în principal, acele regiuni al căror PIB pe cap de locuitor este mai mic decât 75% din media Comunității. În acest context, obiectivul cheie al politicii de coeziune este promovarea condițiilor care favorizează creșterea și o convergență reală.

Programele vor fi sprijinite de resursele financiare ale Fondului European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European și Fondul de Coeziune.

În cadrul obiectivului de convergență, FEDR susține dezvoltarea economică integrată și durabilă la nivelul regional și local, prin mobilizarea capacităților locale și diversificarea structurilor economice, în special în domeniile: cercetare și dezvoltare tehnologică, inovare și antreprenoriat, societatea informațională, protecția mediului, prevenirea riscurilor, turismul, transport, energie, investiții în sănătate, sprijin pentru investiții pentru IMM-uri.

În cadrul obiectivului de convergență, FSE susține următoarele domenii de intervenție: sporirea adaptabilității forței de muncă și a întreprinderilor; creșterea accesului pe piața forței de muncă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și a persoanelor inactive, prevenirea somajului, sprijinirea incluziunii sociale a persoanelor dezavantajate și combaterea discriminării, reforma în domeniile ocupării și incluziunii sociale, extinderea și îmbunătățirea investițiilor în capitalul uman, întărirea capacității instituționale și a eficienței administrațiilor publice și serviciilor publice la nivel național, regional și local, pentru a putea implementa reforme, în special în domeniul economic, social, al ocupării forței de muncă, protecției mediului și judiciar.

Obiectivul Convergență este finanțat și prin Fondul de Coeziune, destinat statelor membre cu un PNB sub 90% din media Comunității.

Urmand prioritățile stabilite din perspectiva financiară, Fondul de Coeziune își va întări contribuția pentru a realiza o dezvoltare durabilă. De aceea, rețelele de transport, în special cel trans-european, proiectele de interes european și infrastructura de mediu vor rămâne priorități centrale.

În scopul de a ajunge la un echilibru corespunzător pentru a reflecta nevoile speciale ale noilor state membre, se are în vedere și sprijinirea proiectelor, cum ar fi: programele de transport feroviar, maritim, pe cai navigabile interioare, și prin alte modalități în afara TEN-T, cele de transport urban durabil și investiții importante de mediu în domenii cheie ale eficienței energiei sau a energiilor alternative.

Obiectivul Cooperare teritorială europeană vizează creșterea cooperării transfrontaliere prin inițiative locale comune, la nivel transnațional prin acțiuni ce determină dezvoltarea teritorială legată de prioritățile comunitare și prin schimb de experiență.

Pornind de la experiența actualei Inițiative INTERREG, Comisia propune crearea unui nou obiectiv destinat continuării integrării armonioase și echilibrate a teritoriului Uniunii, prin sprijinirea cooperării între diferitele ei componente în probleme de importanță comunitară la nivel transfrontalier, transnațional și interregional.

Acțiunea va fi finanțată de FEDR și va avea următoarele domenii de intervenție:

- dezvoltarea activităților economice și sociale transfrontaliere, prin strategii comune pentru dezvoltarea teritorială durabilă (ex: dezvoltarea IMM, turismului, culturii, infrastructurii pentru sănătate, protecția mediului),

- stabilirea și dezvoltarea cooperării transnaționale, inclusiv cooperarea bilaterală între regiuni maritime, prin finanțarea rețelelor și a activităților ce conduc la dezvoltarea teritorială integrată (managementul apelor, accesibilitate, prevenirea riscurilor, rețele de cooperare științifică și tehnologică),
- promovarea lucrului în rețea (networking) și a schimbului de experiență între autoritățile locale și regionale, inclusiv programele de cooperare și acțiuni ce implică studii, culegere de date, monitorizarea și analiza tendințelor de dezvoltare în comunitate.

Conform perspectivei financiare 2007-2013, Comisia Europeană a alocat 308,041 miliarde euro pentru finanțarea Politicii de Coeziune la nivelul UE. Repartizarea acestei sume pe cele trei obiective ale politicii reformate este următoarea:

- 81,7% pentru obiectivul Convergență, din care 24.5% sunt destinate Fondului de Coeziune
- 15,8% pentru obiectivul "competitivitate regională și ocuparea forței de muncă".
- 2,4% pentru obiectivul "cooperare teritorială europeană".

Finanțarea Politicii Agricole Comune în perioada 2007-2013

Instrumentele actuale legate de politica de dezvoltare rurală vor fi grupate într-un singur instrument din cadrul Politicii Agricole Comune, care are ca scop:

- Creșterea competitivității sectorului agricol prin sprijinirea acordată pentru restructurare;
- Îmbunătățirea calității mediului și a zonelor rurale prin sprijinul acordat gestionării terenului;
- Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale și promovarea diversificării activităților economice.

Actuala Inițiativă comunitară, LEADER+, va fi integrată în programarea generală.

În mod asemănător, acțiunile în favoarea restructurării sectorului de pescuit vor fi grupate într-un singur instrument, care se va concentra pe acțiuni care să îndeplinească nevoile de restructurare ale sectorului de pescuit și să îmbunătățească condițiile de muncă și de viață în zonele unde sectorul de pescuit, incluzând piscicultura, joacă un rol important.

Conform perspectivei financiare 2007-2013, Comisia a alocat 69.75 miliarde pentru finanțarea Politicii Agricole Comune la nivelul UE.

Întregul teritoriu al României este eligibil sub obiectivul „Convergență”, îndeplinind, conform regulamentelor UE, criteriile de finanțare din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE) și Fondul de Coeziune (FC). Pentru a reflecta nevoile semnificative ale noilor State Membre cu privire la infrastructura de transport și de mediu, ponderea finanțării din FC reprezintă aproximativ o treime din alocarea financiară totală pentru noile State Membre în perioada 2007-2013.

Totodată, România va primi finanțare din FEDR și în cadrul obiectivului „Cooperare Teritorială Europeană”, pentru acțiuni de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională.

Cadrul legislativ și instituțional

În România, sistemul instituțional de programare și implementare a FSC este în plin proces de consolidare, pornind de la prevederile Documentului Complementar de Poziție la Capitolul 21 „Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale” și ale regulamentelor comunitare care reglementează Politica de Coeziune Economică și Socială a Uniunii Europene.

Rolul de coordonator național al managementului FSC este asigurat de Ministerul Finanțelor Publice, prin Autoritatea de Management pentru Cadrul de Sprijin Comunitar (AMCSC).

Hotărârea de Guvern nr. 497/2004 cu modificările și completările ulterioare stabilește instituțiile desemnate ca Autorități de Management (organisme publice care asigură gestionarea asistenței financiare din FSC), Organisme Intermediare (instituții desemnate de către autoritățile de management care, prin delegare de atribuții de la acestea și/sau de la autoritățile de plată, implementează măsurile din programele operaționale) și Autoritate de Plată, precum și documentele de programare prin care se implementează FSC.

Pentru perioada de programare 2007-2013, România elaborează 7 *Programe Operaționale în cadrul Obiectivului „Convergență”* (Creșterea competitivității economice, Mediu, Transport, Dezvoltare regională, Dezvoltarea resurselor umane, Dezvoltarea capacității administrative și Asistență tehnică) și colaborează cu țările vecine și alte state membre UE la elaborarea altor 7 *Programe Operaționale sub Obiectivul „Cooperare teritorială europeană”*. Lista acestor programe, instituțiile desemnate ca Autorități de Management și fondurile din care se finanțează sunt prezentate în tabelul următor.

Programele Operaționale 2007-2013

Program Operațional (PO)	Autoritate de Management (AM)	Organisme Intermediare (OI)	Finanțare UE
PO Sectorial Creșterea competitivității economice	Ministerul Economiei și Comerțului	- Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie - Ministerul Educației și Cercetării – Departamentul de Cercetare - Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației - Ministerul Economiei și Comerțului – Departamentul Energie - Autoritatea Națională de Turism	FEDR
PO Sectorial Transport	Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului	-	FEDR + FC
PO Sectorial Mediu	Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor	Agențiile Regionale de Protecție a Mediului	FEDR + FC

Program Operațional (PO)	Autoritate de Management (AM)	Organisme Intermediare (OI)	Finanțare UE
PO Regional	Ministerul Integrării Europene	Agențiile de Dezvoltare Regională	FEDR
PO Sectorial Dezvoltarea resurselor umane	Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei	- Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă - Ministerul Educației și Cercetării – Departamentul de Educație	FSE
PO Dezvoltarea capacității administrative	Ministerul Administrației și Internelor	-	FSE
PO Asistența tehnică	Ministerul Finanțelor Publice	-	FEDR
Cooperarea transfrontalieră ²	Ministerul Integrării Europene (cu excepția România-Ungaria)	<i>Urmează să fie desemnate</i>	FEDR

Coordonarea politică la nivel național a sistemului instituțional al FSC este îndeplinită de către un organism cu rol de decizie, constituit prin HG nr. 1200/2004, denumit „**Comitetul Național de Coordonare a procesului de pregătire pentru gestionarea Instrumentelor Structurale**” (CNC). Președinția și secretariatul CNC sunt asigurate de către MFP, iar membri sunt reprezentanți la nivel de decizie ai ministerelor cu rol de Autorități de Management și Autoritate de Plată.

Planificarea și programarea

Documentele de programare care stau la baza implementării FSC la nivel național sunt: Planul Național de Dezvoltare 2007-2013 (PND), Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013 (CSNR) și Programele Operaționale.

În perspectiva aderării la Uniunea Europeană în anul 2007 și a accesului la Fondurile Structurale și de Coeziune ale UE, România a elaborat *Planul Național de Dezvoltare 2007-2013*, pe baza strategiilor sectoriale de dezvoltare și a strategiei naționale de dezvoltare regională, realizându-se astfel o programare a dezvoltării economice și sociale a țării, similară celei realizate de statele membre ale UE.

Planul Național de Dezvoltare reprezintă documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală, în conformitate cu principiile Politicii de Coeziune, având ca obiectiv strategic global „reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică față de statele membre ale UE”.

PND 2007-2013 a fost aprobat de Guvernul României în ședința sa din 22 decembrie 2005, încheindu-se astfel un proces complex de elaborare a acestui document, început în mai 2004.

Cadrul Strategic Național de Referință realizează programarea strategică a FSC, având la bază prioritățile strategice stabilite în PND. Obiectivele strategice ale CSNR sunt: reducerea

disparităților sociale și de dezvoltare economică dintre România și statele membre ale Uniunii Europene și reducerea disparităților față de UE prin generarea unei creșteri suplimentare de 10% a PIB până în anul 2015. Strategia CSNR are la bază patru priorități tematice, și anume: *Dezvoltarea infrastructurii la standarde europene; Îmbunătățirea competitivității pe termen lung a economiei românești; Dezvoltarea și utilizarea mai eficientă a capitalului uman și Construirea unei capacități administrative eficiente.* De asemenea, s-a stabilit o prioritate teritorială „*Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate*”.

Implementarea strategiei CSNR se realizează prin programele operaționale mai sus menționate, care sunt anexe ale acestui document de programare.

Programele Operaționale sunt elaborate de către Autoritățile de Management și stabilesc domeniile majore de intervenție ale FSC, conform prevederilor regulamentelor europene. Elaborarea lor se realizează în coordonarea metodologică a MFP. Finanțarea acțiunilor indicative din Programele Operaționale se realizează din fonduri europene și naționale (buget de stat, bugete locale, alte surse publice, surse private).

CSNR și Programele Operaționale au fost finalizate într-o primă versiune și aprobate de Guvern. Conform angajamentelor asumate, documentele au fost transmise Comisiei Europene în data de 20 aprilie 2006, în vederea demarării negocierilor tehnice. După ce România va deveni stat membru, CSNR și Programele Operaționale vor fi negociate oficial cu Comisia Europeană.

Parteneriatul

În vederea respectării *parteneriatului* - principiu fundamental al procesului de programare conform regulamentelor UE, PND, CSNR și Programele Operaționale au fost elaborate pe baza consultării cu partenerii relevanți, aceștia contribuind semnificativ la stabilirea obiectivelor strategice și a priorităților de dezvoltare din aceste documente. Atât AMCSC, cât și celelalte Autorități de Management au organizat consultări cu următorii parteneri: autorități publice centrale, alte instituții guvernamentale, autorități publice locale, Agenții de Dezvoltare Regională, ONG-uri, universități și instituții de învățământ, parteneri sociali și economici, lideri politici.

Dintre acțiunile menite să faciliteze promovarea FSC, dar și implementarea unei reale politici de transparență în utilizarea fondurilor UE, pe site-ul MFP a fost dezvoltată o pagină de Internet dedicată fondurilor de pre-aderare și viitoarelor FSC. Pagina poate fi accesată de la adresa <http://www.mfinante.ro/fonduriUE> și conține informații generale și specifice privind cadrul instituțional de gestionare a acestor fonduri, legislația actuală în domeniu, documentele de programare (PND, CSNR și Programele Operaționale), precum și informații privind FSC.

Alocări financiare

Potrivit Perspectivei Financiare 2007-2013 convenită la Consiliul European din Decembrie 2005, Statele Membre al căror PNB mediu per capita în perioada 2001-2003 a fost sub 40% din media UE-25 vor primi transferuri de Fonduri Structurale și de Coeziune de maxim 3,8% din valoarea PIB-ului național.

În consecință, alocarea indicativă a FSC acordate României de către UE după aderare, corespunzătoare fiecărui obiectiv al Politicii de Coeziune pentru perioada de programare 2007-2013 este:

- mil. Euro, prețuri 2004 –

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
Convergența	782	1,123	1,499	1,773	1,875	1,979	2,083	11,115
Fondul de Coeziune	419	590	778	915	966	1,018	1,070	5,755
Cooperare Teritorială	56	56	56	56	56	56	56	394
TOTAL	1,258	1,769	2,333	2,744	2,898	3,054	3,209	17,264

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

¹ Conform Politicii de Coeziune Economică și Socială a UE pentru perioada 2007-2013, fondurile structurale și de coeziune sunt: Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE) și Fondul de Coeziune (FC).

² Se va elabora câte un Program Operațional pentru fiecare graniță.

Ce pot face în prezent administrațiile locale pentru accesarea fondurilor structurale?

Pregătirea administrațiilor locale pentru accesarea fondurilor structurale poate să înceapă de acum, prin activități de informare (folosind în special adresele de web-site ale instituțiilor cu atribuții în domeniu), prin menținerea legăturii cu Autoritățile de Management (AM) sau cu Organismele Intermediare (OI), prin pregătirea echipei care va elabora proiectul și va asigura implementarea, prin pregătirea proiectului, prin asigurarea coerenței proiectului cu planul de dezvoltare regională /locală, întocmirea studiului de fezabilitate și a proiectului tehnic. În plus, autoritățile trebuie să caute surse de finanțare pentru asigurarea co-finanțării ce le revine și să contacteze potențiali parteneri pentru asigurarea unui management eficient al proiectului.

Autoritățile administrației publice locale vor fi eligibile să depună proiecte – singure sau în parteneriat - în cadrul tuturor Programelor Operaționale, cu excepția celui de Transport și a celui de Asistență Tehnică, după cum urmează:

În cadrul Programului Operațional Creșterea Competitivității Economice, pentru Axele Prioritare: Dezvoltarea unui sistem inovativ de producție, Tehnologia informației și comunicațiilor pentru sectoarele privat și public, Îmbunătățirea eficienței energetice, în condițiile dezvoltării durabile a sistemului energetic

În cadrul PO de Mediu, pentru Axele Prioritare: Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată, Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor și reabilitarea siturilor poluate istoric, Îmbunătățirea sistemelor de încălzire municipale în ariile prioritare selectate, Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii.

În cadrul PO Dezvoltarea Resurselor Umane, pentru Axele Prioritare: Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere, conectarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii, creșterea adaptabilității forței de muncă și a întreprinderilor, promovarea măsurilor active de ocupare, Promovarea incluziunii sociale.

În cadrul PO Regional, pentru Axele Prioritare: Îmbunătățirea infrastructurii publice regionale și

locale, Întărirea mediului de afaceri regional și local, Dezvoltarea turismului regional și local, Dezvoltarea urbană durabilă.

În cadrul PO pentru Dezvoltarea Capacității Administrative, pentru Axa Prioritară Dezvoltarea capacității de îmbunătățire a performanței serviciilor în administrația locală.

Pentru fiecare Program Operațional vor fi elaborate Ghiduri ale Solicitantului, în care se va menționa explicit pentru ce tipuri de operațiuni (proiecte) administrațiile publice locale sunt eligibile ca și beneficiari.

În cazul în care Programul Operațional și/sau Ghidul Solicitantului prevede administrațiile publice ca beneficiari eligibili pentru o anumită axă prioritară sau domeniu major de intervenție, orice administrație publică va putea solicita finanțare, dacă prin respectivul Program nu sunt stabilite alte condiții restrictive. Cea mai importantă obligație de eligibilitate pentru autoritatea publică locală rămâne cea de a asigura capacitatea tehnică și financiară (asigurarea co-finanțării) necesară implementării proiectului.

Criteriile care trebuie îndeplinite de proiectul pentru care se solicită finanțare vor fi definite în Ghidul Solicitantului pentru fiecare Program Operațional, axă prioritară sau domeniu major de intervenție în parte. Proiectul dezvoltat trebuie în primul rând să răspundă obiectivelor definite prin Programul Operațional și, în al doilea rând, să fie coerent cu strategia de dezvoltare locală și regională. Pe lângă relevanța la nivel regional și local, solicitantul va trebui să demonstreze sustenabilitatea proiectului, din punct de vedere financiar și instituțional (fezabilitatea și capacitatea lui de a se susține în timp și după acordarea finanțării), dar și posibilitatea de a asigura implementarea eficientă a acestuia.

Etaple de urmat în obținerea finanțării și în implementarea proiectului:

1. Autoritatea de Management (AM) sau Organismul Intermediar (OI) sau Administratorul schemei de grant (după caz) lansează cererea de oferte
2. Solicitantul (administrația locală) își procura ghidul de finanțare (Ghidul Solicitantului)
3. Echipa elaborează proiectul
4. Asigurarea co-finanțării pentru proiect (solicitantul trebuie să demonstreze că are capacitatea să asigure co-finanțarea, fie din resurse proprii, fie prin contractarea unui credit)
5. Solicitantul completează cererea de finanțare (formular cerere de finanțare, documente suport, proiect etc.)
6. Solicitantul depune cererea de finanțare la Autoritatea de Management, la Organismul Intermediar sau la Administratorul schemei de grant
7. Selecția și apoi evaluarea cererii de finanțare (la nivel regional sau național de către AM/OI)
8. Autoritatea de Management (AM) sau Organismul Intermediar (OI) aprobă (sau respinge fundamentat) dosarul de finanțare
9. Dacă dosarul de finanțare este aprobat, urmează semnarea contractului de finanțare între AM/OI și beneficiar

10. Beneficiarul începe implementarea proiectului

În etapa implementării proiectului beneficiarul, administrație locală, trebuie are obligația să respecte legislația în vigoare (inclusiv în domeniul ajutorului de stat și achizițiilor publice) și să organizeze licitații pentru contractele de bunuri, lucrări și servicii a căror valoare depășește pragul minim stabilit prin lege.

În plus, selecția riguroasă a contractorilor este un punct important în asigurarea succesului unui proiect, ca și semnarea contractelor între beneficiar și contractor și realizarea acestor contracte, întocmirea și transmiterea la timp a cererilor de plată către Autoritatea de Management (AM) sau Organismul Intermediar (OI), certificarea plății (AM/OI) și efectuarea acesteia de către AM / Autoritate de Plată.

Foarte importantă este și evaluarea continuă a derulării proiectului, astfel beneficiarul să descopere și să remedieze din timp aspectele care nu corespund.

Rambursarea cheltuielilor

Beneficiarii proiectelor vor primi contribuțiile comunitare și contribuțiile din bugetul de stat după **principiul rambursării** – după desfășurarea activităților și plata serviciilor către contractori de către autoritățile locale, acestea vor depune cereri de rambursare către Autoritatea de Management DCA în cazul nostru, însoțite de documente justificative.

Așadar, autoritățile publice trebuie să dispună de fonduri suficiente pentru demararea proiectului și plata contractorilor, întrucât rambursarea sumei investite de către UE se va face doar după depunerea documentelor justificative privind cheltuielile efectuate și verificarea eligibilității acestora.

Este important de reținut că studiile de fezabilitate nu se finanțează din fonduri europene. Ele sunt o cheltuială nedecontabilă, care intră în sarcina beneficiarului.

Prioritățile de dezvoltare ale României, pe circuitul finanțării europene

Peste 17 miliarde de euro din cele 30 de miliarde pe care România le va primi de la Uniunea Europeană în perioada 2007 - 2013 sunt destinate politicii de coeziune. Aceste fonduri – denumite Fonduri Structurale și de Coeziune - reprezintă una dintre cele mai mari oportunități de dezvoltare pentru următorii ani. Ele sunt un instrument extrem de eficient pentru a recupera decalajele care ne despart de celelalte state europene.

Există câteva direcții prioritare în care vor fi folosite fondurile structurale și de coeziune în perioada 2007-2013, astfel încât finanțările să genereze dezvoltare economică și socială: **infrastructura, competitivitatea economică, dezvoltarea capitalului uman, administrația publică, dezvoltarea teritorială.**

O infrastructură de nivel european

O infrastructură pusă la punct aduce cu sine dezvoltarea societății, pentru că este o sursă de locuri de muncă, atrage investiții și crește nivelul de trai. Fondurile structurale și de coeziune se adresează infrastructurii din toate domeniile.

Investițiile în infrastructura de transport vor îmbunătăți rețelele de transport rutier, feroviar, aerian, fluvial și maritim, acordând prioritate proiectelor aflate pe rețeaua transeuropeană. Se va îmbunătăți gradul de conectare a infrastructurii naționale și regionale la această rețea. Beneficiile sunt evidente: creșterea accesibilității piețelor regionale, naționale și internaționale, reducerea duratelor de deplasare și a costurilor de transport pentru pasageri și marfă, precum și îmbunătățirea calității serviciilor de transport.

Proiectele dedicate **infrastructurii de mediu** vizează respectarea normelor europene privind alimentarea cu apă, canalizarea, managementul deșeurilor, protecția atmosferei și a mediului natural. O atenție deosebită va fi acordată prevenirii inundațiilor și combaterii eroziunii în zonele de coastă.

Investițiile în domeniul energetic urmăresc creșterea gradului de inter-conectare cu rețelele transeuropene de energie, o utilizare mai eficientă a resurselor și vor majora ponderea în consum a energiei obținute din surse de energie regenerabile.

Competitivitate economică prin investiții în cercetare și inovare

Fondurile structurale și de coeziune vor consolida mediul de afaceri românesc. Ele vor susține libera inițiativă – prin încurajarea oamenilor cu idei să pornească afaceri proprii. Vor susține creșterea competitivității companiilor românești prin finanțarea rețehnologizării și a modernizării sectorului productiv. Cu alte cuvinte, fondurile europene sunt o sursă de oportunități de afaceri.

Investițiile vor susține cu prioritate înființarea, dezvoltarea și accesul la finanțare al IMM-urilor (inclusiv start up-uri), cu accent pe industrie și servicii. În spiritul Strategiei Lisabona, se pune accent pe stimularea activităților de cercetare-dezvoltare-inovare cu aplicabilitate în mediul economic. Întreprinderile mici și mijlocii vor fi sprijinite prin servicii de consiliere pentru afaceri, precum și prin asigurarea accesului la alte tipuri de servicii de care acestea au nevoie pentru a se dezvolta.

Locuri de muncă mai multe și mai bune

Pornind de la prevederile Strategiei Europene de Ocupare și de la documentele de politică în domeniu agreeate cu Comisia Europeană, Cadrul Strategic Național de Referință identifică principalele acțiuni necesare pentru **dezvoltarea capitalului uman**.

Vor avea prioritate investițiile în educație și pregătire profesională, urmărindu-se ca școala românească să formeze tinerii astfel încât să fie asimilați pe piața muncii. Accentul este pe adaptabilitatea forței de muncă și a întreprinderilor, precum și pe formarea continuă, pe tot parcursul vieții active.

Proiectele avute în vedere vor asigura egalitatea de șanse în domeniul ocupării, urmărindu-se combaterea excluziunii sociale a femeilor, a minorităților etnice și a altor grupuri vulnerabile dezavantajate pe piața muncii și extinderea accesului lor la locurile de muncă.

Performanță în administrația publică

Strategia prevede asigurarea unei **bune guvernări la nivel central și local, ca o condiție esențială a performanțelor socio-economice**. Continuarea reformelor în administrația publică, precum și derularea unor acțiuni de training vor aduce mai multă eficiență în instituțiile publice și servicii mai bune pentru cetățeni.

Promovarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate

Cadrul Strategic Național de Referință se concentrează atât pe reducerea disparităților între regiunile de dezvoltare și în interiorul acestora, cât și pe dezvoltarea urbană și pe cooperarea teritorială europeană. Rezultatul acestei politici va fi o distribuție mai echilibrată a creșterii economice și a oportunităților de dezvoltare pe întreg teritoriul țării.

Potențialul regiunilor va fi exploatat și pus în valoare după o "rețetă" specifică fiecăreia, pentru a le maximiza șansele de dezvoltare. Acțiunile pentru îmbunătățirea infrastructurii în domeniul transporturilor, al mediului, al educației și sănătății, precum și promovarea potențialului turistic al regiunilor vor contribui, prin accentul local și regional, la promovarea dezvoltării echilibrate a teritoriului.

Plan de acțiune pentru creșterea absorbției fondurilor structurale

Guvernul acționează pe două direcții principale pentru a asigura o rată ridicată de absorbție a fondurilor europene, după aderarea la UE, pe 1 ianuarie 2007: pe de o parte pregătirea administrației publice centrale și locale, iar pe de altă parte pregătirea încă de acum a unui portofoliu de proiecte încă din 2006, care să poată fi depuse pentru finanțare imediat ce procedurile europene o vor permite.

România va beneficia după aderarea la Uniunea Europeană de fonduri comunitare în valoare de 30 miliarde euro, alocate pentru perioada 2007 – 2013, din care 17,2 miliarde sunt fonduri structurale și de coeziune. Pentru Guvern, utilizarea eficientă a acestor fonduri reprezintă o prioritate. Pe 16 august, Executivul a aprobat Planul de Acțiune pentru semestrul II 2006 pentru întărirea capacității administrative de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune.

Măsurile din Planul de Acțiune urmează să fie aplicate până la sfârșitul anului 2006, astfel încât la momentul când fondurile structurale vor putea fi accesate să existe deja un portofoliu de proiecte care să poată fi demarate imediat, iar autoritățile responsabile cu gestionarea fondurilor să fie 100% funcționale.

Planul de Acțiune a fost elaborat de grupul de lucru înființat în cadrul reuniunii consultative organizate la inițiativa Primului-ministru Călin Popescu-Tăriceanu în luna mai 2006. Grupul de lucru a reunit reprezentanți ai tuturor partidelor parlamentare, partenerilor sociali din Consiliul Economic și Social, asociațiilor aleșilor locali, organizațiilor societății civile, mediului academic, mass-media și ai Executivului.

Parteneriate cu băncile pentru pregătirea portofoliului de proiecte

Potrivit acestui Plan de acțiune, Ministerul Finanțelor și Autoritățile de Management ale celor 7 Programe Operaționale Sectoriale vor realiza parteneriate cu instituțiile bancare pentru co-finanțarea proiectelor eligibile. Scopul este facilitarea creditării organizațiilor care vor să acceseze fondurile structurale și de coeziune pentru co-finanțarea proiectelor lor. Autoritățile de Management se vor implica și în realizarea unor **campanii de informare** asupra accesării și gestionării fondurilor europene.

În vederea realizării unui portofoliu de proiecte eligibile, Autoritățile de Management sunt

responsabile cu elaborarea unei propuneri-cadru de acordare a pre-finanțării pentru pregătirea de studii de fezabilitate și alte documente necesare lansării cât mai rapide a proiectelor.

Pașii de făcut pentru consolidarea instituțiilor

Autoritățile de Management și Organismele Intermediare desemnate pentru gestionarea instrumentelor structurale vor beneficia de spații adecvate de funcționare în această toamnă.

De asemenea, urmează să se asigure spațiile optime de funcționare pentru Unitatea Centrală de Verificare Ex-ante, de către Ministerul Finanțelor Publice, pentru Autoritatea de Audit de către Curtea de Conturi și pentru Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice de către Cancelaria primului-ministru.

Consiliile Județene și autoritățile locale, ca viitori beneficiari ai fondurilor structurale și de coeziune, urmează să constituie și să dezvolte compartimente specializate pentru identificarea și dezvoltarea proiectelor proprii și a contractelor finanțate prin fonduri comunitare.

Prefecturile vor înființa compartimente la nivel județean care vor oferi asistență autorităților locale, ONG-urilor, IMM-urilor, și altor organizații care doresc să acceseze fondurile comunitare.

Personalul angajat în aceste compartimente va beneficia în trimestrul IV a anului 2006 de cursuri specializate despre fondurile structurale și de coeziune și gestiunea lor.

În ceea ce privește resursele umane, Autoritățile de Management, în consultare cu Autoritatea de Management pentru Cadrul de Sprijin Comunitar (AMCSC), vor decide funcțiile delegate către Organismele Intermediare.

Până în octombrie 2006 Autoritățile de Management și Organismele Intermediare vor avea organigramele definitivare și vor semna acordurile de delegare a funcțiilor astfel încât ambele tipuri de organism să poată fi operaționale la începutul lui 2007.

Personalul responsabil cu implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene, angajat de organizațiile care vor implementa proiectele, va beneficia de stimularea financiară a angajaților care gestionează fonduri comunitare, prevăzută de Legea nr. 490/2004.

De asemenea, în teritoriu se vor organiza **programe de training** în domeniul accesării fondurilor structurale și în domeniul achizițiilor publice și pentru potențialii beneficiari ai finanțărilor.

Autoritatea de Certificare și Autoritatea de Plată, organisme responsabile cu certificarea la nivel național a declarațiilor de cheltuieli și a cererilor de plată pe proiectele finanțate din fonduri comunitare, înainte de trimiterea lor la Bruxelles vor funcționa în subordinea Ministerului Finanțelor.

Autoritatea de Audit, care va realiza auditul de sistem, a fost organizată ca organism independent pe lângă Curtea de Conturi.

Reglementarile privind Fondurile Structurale 2007-2013

Politica de coeziune a Uniunii Europene se va concentra in perioada 2007-2013 pe crestere economica si crearea de locuri de munca. Investitiile in coeziune economica si sociala vor insuma 308 miliarde de euro.

Investitiile in coeziune economica si sociala vor insuma 308 miliarde de euro (in preturi la nivelul anului 2004) si vor fi directionate in majoritate (82%) spre obiectivul "Convergenta", respectiv spre statele membre si regiunile cele mai slab dezvoltate.

In celelalte regiuni, aproximativ 16% din Fondurile Structurale vor sustine proiecte vizand inovarea, dezvoltarea durabila, imbunatatirea accesului si instruirea, conform obiectivului "Competitivitate Regionala si Ocuparea fortei de munca".

Restul finantarilor din Fondurile Structurale vor sustine proiecte de cooperare transfrontaliera, transnationala si inter-regionala, conform obiectivului "Cooperare Teritoriala Europeana".

Articolele 158-162 ale Tratatului de instituire a Comunitatilor Europene stipuleaza faptul ca Uniunea trebuie sa promoveze o dezvoltare generala armonioasa si sa consolideze coeziunea economica si sociala prin reducerea disparitatilor de dezvoltare dintre regiuni.

Pentru perioada 2007-2013, baza legala a instrumentelor care vor sustine realizarea aceste obiective este reprezentata de un pachet de cinci regulamente adoptate de Consiliul UE si de Parlamentul European in iulie 2006.

Principiile de baza ale interventiilor prin Fonduri Structurale sunt:

1. Principiul aditionalitatii
2. Principiul cofinantarii
3. Principiul rambursarii
4. Dezangajarea automata (regula N+2)
5. Respectarea reglementarilor nationale privind:
 - Ajutorul de Stat
 - Achizitiile Publice
 - Protectia Mediului
 - Egalitatea de sanse

1. Un Regulament General defineste principiile comune, regulile si standardele de implementare a celor trei instrumente de coeziune, respectiv Fondul European pentru Dezvoltare Regionala (FEDR), Fondul Social European (FSE) si Fondul de Coeziune (FC). Bazat pe principiul gestiunii comune a Uniunii si a statelor membre si regiunilor, acest regulament defineste un proces de programare innoit, bazat pe Liniile Directoare Strategice Comunitare privind Coeziunea si pe documentele derivate, precum si pe standardele comune privind managementul financiar, controlul si evaluarea.

Regulamentul Consiliului nr. 1083/2006 din 11 iulie 2006 contine prevederile generale aplicabile Fondului European pentru Dezvoltare Regionala, Fondului Social European si Fondului de Coeziune si abroga Regulamentul nr. 1260/1999.

Detalii:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/general/ce_1083\(2006\)_en.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/general/ce_1083(2006)_en.pdf)

2. Regulamentul privind Fondul European pentru Dezvoltare Regionala (FEDR) defineste rolul FEDR si domeniile de interventie precum promovarea investitiilor publice si private care contribuie la reducerea disparitatilor regionale in cadrul Uniunii. FEDR va sustine programe care vizeaza dezvoltarea regionala, progresul economic, cresterea competitivitatii si cooperarea

teritoriala. Prioritatile de finantare includ cercetarea, inovarea, protectia mediului si prevenirea riscurilor, dar si investitiile in infrastructura (in regiunile cel mai putin dezvoltate). Regulamentul nr. 1080/2006 al Parlamentului European si al Consiliului, din 5 iulie 2006, contine prevederile referitoare la Fondul European pentru Dezvoltare Regionala si abroga Regulamentul 1783/1999

Detalii:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/feder/ce_1080\(2006\)_en.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/feder/ce_1080(2006)_en.pdf)

3. Fondul Social European (FSE) va fi implementat in conformitate cu Strategia Europeana de Ocupare a Fortei de Munca si se va concentra pe patru domenii principale: cresterea adaptabilitatii lucratorilor si a intreprinderilor, imbunatatirea accesului la ocupare si participare pe piata muncii, imbunatatirea nivelului de incluziune sociala prin combaterea discriminarii si facilitarea accesului pe piata muncii a persoanelor dezavantajate, precum si promovarea parteneriatului pentru reforma in domeniile ocuparii si ale incluziunii.

Regulamentul nr. 1081/2006 al Parlamentului European si al Consiliului, din 5 iulie 2006, contine prevederile referitoare la Fondul Social European (FSE) si abroga Regulamentul nr. 1784/1999.

Detalii:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/fse/ce_1081\(2006\)_en.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/fse/ce_1081(2006)_en.pdf)

4. Fondul de Coeziune (FC) sustine masurile din domeniul protectiei mediului si al retelelor pan-europene de transport. Fondul este deschis accesului statelor membre al caror venit national brut (VNB) este mai mic de 90% din media comunitara, respectiv noile state membre, Grecia si Portugalia. Spania va fi eligibila pentru finantari din Fondul de Coeziune in regim de tranzitie. In cei 7 ani care vor urma, FC va sustine alaturi de FEDR mai degraba programe multi-anzuale de investitii gestionate in mod descentralizat, decat proiecte individuale care necesita aprobarea Comisiei.

Regulamentul Consiliului nr. 1084/2006 din 11 iulie 2006 defineste conditiile de infiintare si functionare ale Fondului de Coeziune si abroga Regulamentul nr. 1164/94.

Detalii:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/cohesion/ce_1084\(2006\)_en.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/cohesion/ce_1084(2006)_en.pdf)

6. Cel de al cincilea Regulament introduce Gruparea Europeana pentru Cooperare Teritoriala (EGTC), al carui scop va fi acela de a facilita cooperarea trans-frontaliera, trans-nationala si/sau inter-regionala intre regiuni si autoritati locale. Acestea din urma vor dobandi personalitate juridica in scopul implementarii programelor de cooperare teritoriala, in baza unei conventii incheiate intre autoritatile publice participante de la nivel national, regional, local sau alte autoritati publice.

Regulamentul nr. 1082/2006 al Parlamentului European si al Consiliului, din 5 iulie 2006, constituie baza legala a infiintarii unei Grupari Europene pentru Cooperare Teritoriala (EGTC).

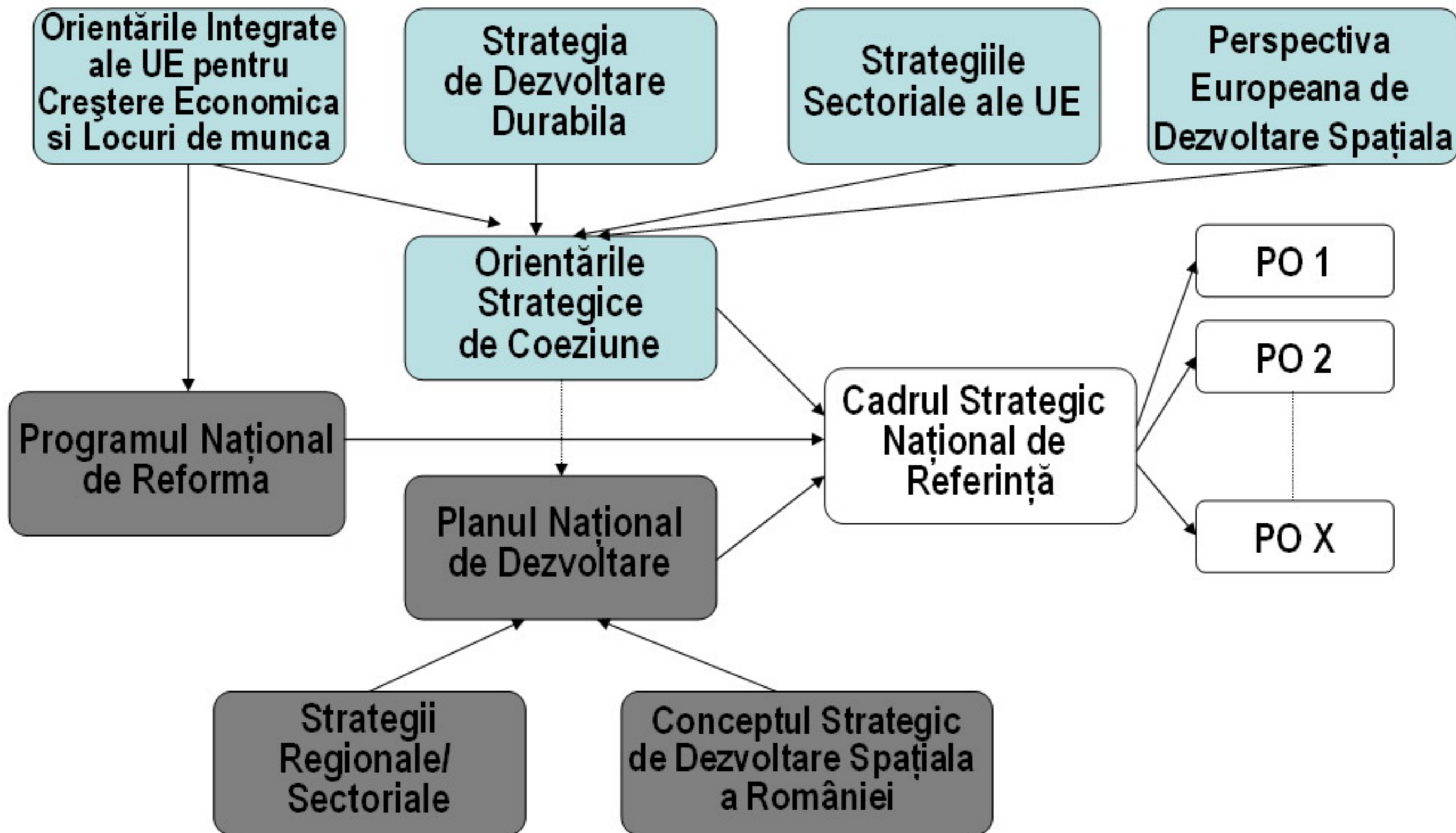
Detalii:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/gect/ce_1082\(2006\)_en.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/gect/ce_1082(2006)_en.pdf)

Sursa:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/newreg10713_en.htm

Conexiuni strategice



CSNR
2007 - 2013

Convergenta

*Cooperare Teritoriala
Europeana*

**PO Creșterea
Competitivității Economice**

PO Transport

PO Mediu

**PO Dezvoltarea
Resurselor Umane**

PO Dezvoltare Regionala

**PO Dezvoltarea
Capacității Administrative**

PO Asistența Tehnică

**PO-uri Cooperare
Transfrontaliera**
RO-HU
RO-BG
RO-MD
RO-Ucraina
RO-Serbia

PO Marea Neagra

**PO Spațiul Sud-Est
European**

**PO Cooperare
inter-regionala**

PLANUL NATIONAL DE DEZVOLTARE 2007-2013

Politica de Coeziune

Politica Agricola
Comună

Politica Comuna
de Pescuit

Cadrul Strategic Național
de Referință

Plan National Strategic
Dezvoltare Rurala

Plan National
Strategic Pescuit

Programe Operaționale

Program National
Dezvoltare Rurala

Program Oper.
Pescuit

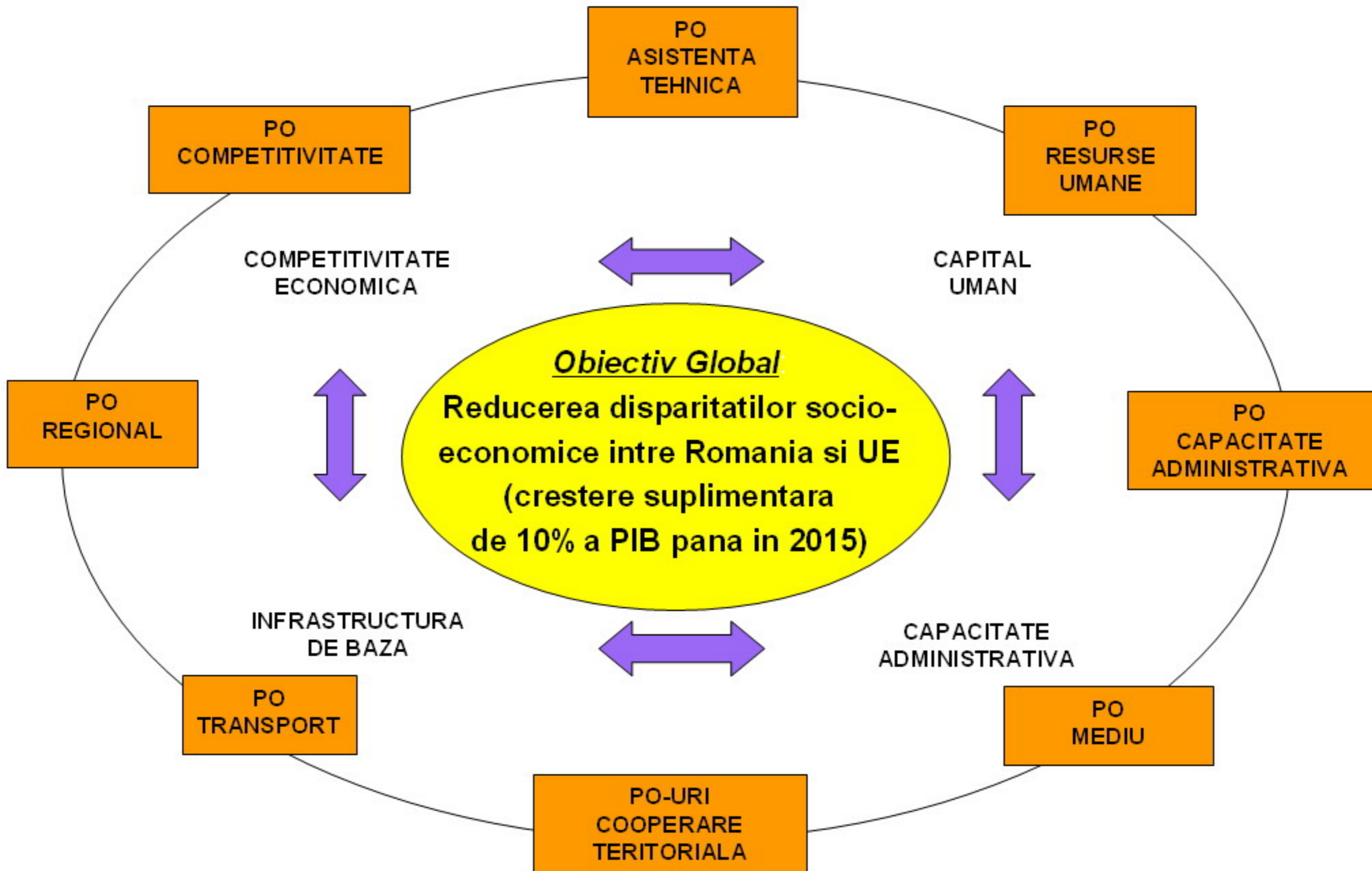
FEDR, FSE
(similar PHARE-CES)

FC
(similar ISPA)

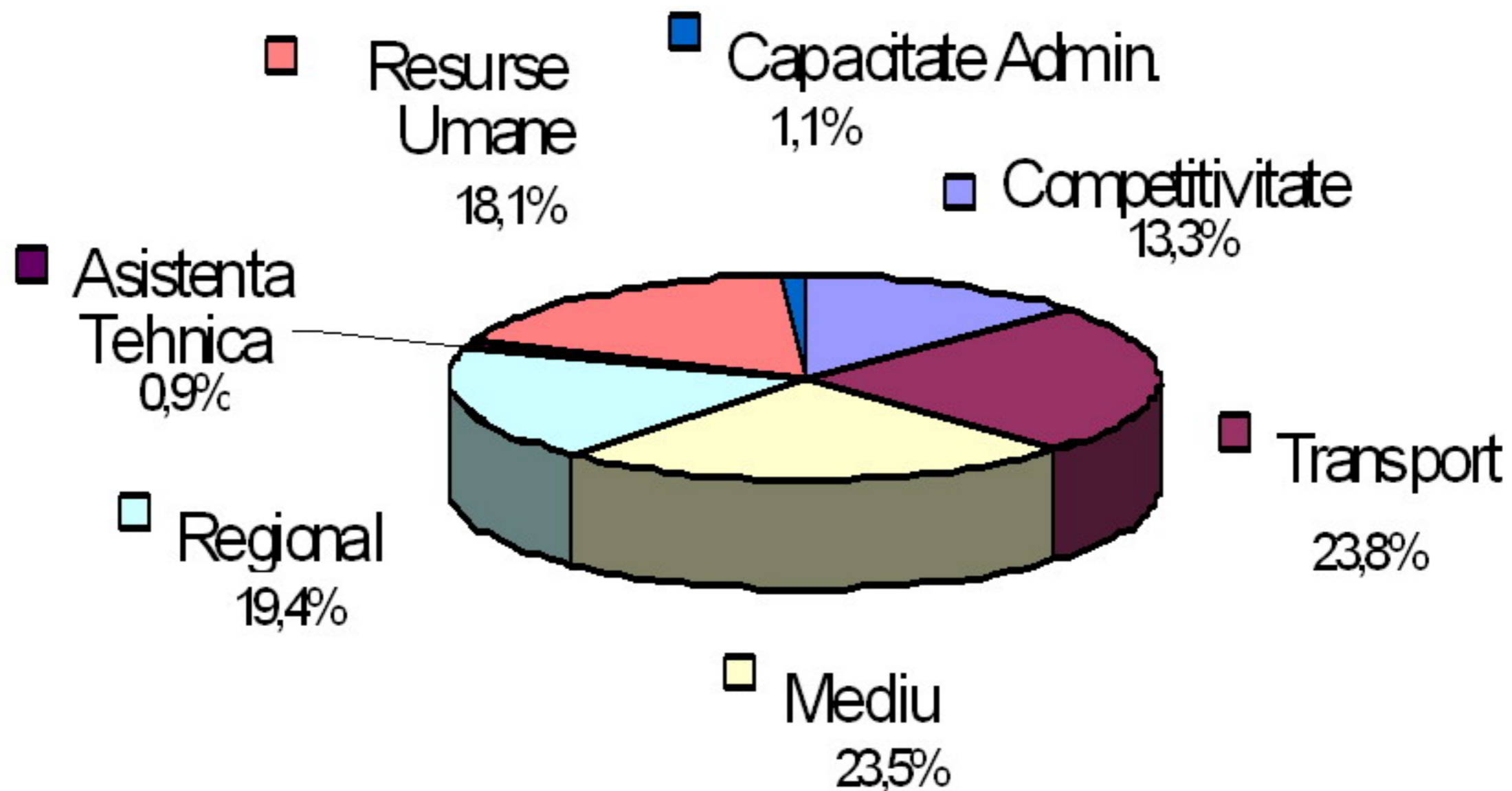
FEADR
(similar
SAPARD)

FEP
(similar
SAPARD)

Viziunea Strategica



Alocarea financiara indicativa pe Programe Operationale



Harta regiunilor de dezvoltare din Romania



- Romania - 8 regiuni de dezvoltare: Regiunea 1 - Nord Est, Regiunea 2 - Sud Est, Regiunea 3 - Sud Muntenia, Regiunea 4 - Sud Vest Oltenia, Regiunea 5 - Vest, Regiunea 6 - Nord Vest, Regiunea 7 - Centru, Regiunea 8 - Bucuresti Ilfov.

IMPLEMENTAREA FIECARUI PROGRAM OPERATIONAL

